

Utlåtande 2006:21 RVII (Dnr 325-739/2005)

Gemensam bevakningscentral för kameraövervakning vid brottsutsatta platser

Motion av Fredrik Wallén och Göran Holmström (båda kd) (2005:9)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande
Motion (2005:9) av Fredrik Wallén och Göran Holmström (båda kd) avslås.

Föredragande borgarrådet Margareta Olofsson anför följande.

Bakgrund

Fredrik Wallén och Göran Holmström (båda kd), har inkommit med en motion (2005:9) i vilken de föreslår en samordnad kameraövervakning av stadens mest brottsbelastade och otrygga offentliga platser, *bilaga 2*. I motionen föreslås att en kommunal bevakningscentral sätts upp med uppgift att samla in information från kameraövervakning i staden. Polis och räddningstjänst skulle härifrån kunna få information för ingripanden och hjälpinsatser vid pågående händelser på de övervakade platserna. Härigenom skulle skapas en tryggare och säkrare stadsmiljö genom att kameraövervakning verkar brottsförebyggande enligt motionen. Som stöd för förslaget åberopas erfarenheter från London.

Remisser

Ärendet har för synpunkter remitterats till stadsledningskontoret, socialtjänstnämnden, stadsdelsnämnderna Maria-Gamla stan, Katarina-Sofia, Kungsholmen, Norrmalm, Östermalm samt Polismyndigheten i Stockholms Län.

Stadsledningskontoret anser att kameraövervakning på allmän plats kan vara ett effektivt brottsförebyggande och trygghetsskapande instrument men att andra brottsförebyggande åtgärder bör komma i första hand av hänsyn till den personliga integriteten. Kameraövervakning är en uppgift för polismyndigheten. De principiella frågor, som sammanhänger med kameraövervakning bör kunna behandlas i polisstyrelsen.

Socialtjänstnämnden anser att studier visat att i vissa miljöer och särskilt vad gäller egendomsbrott har kameraövervakning en brottsförebyggande effekt. Nämnden anser att utfallet kan bli helt olika beroende på problembild i området, miljöer och tillvägagångssätt och anför vidare att det vid en ansökan till länsstyrelsen krävs att alla andra möjliga sätt att förebygga problemen först uttömts. Nämnden ställer sig tveksam till att inrätta en kommunal dygnetruntbemannad bevakningscentral. Nämnden anser dock att det finns skäl att noggrant överväga om ett par tungt brottslighetsbelastade platser i Stockholm under en avgränsad period kameraövervakas för att utvärdera om detta har en brottsförebyggande och trygghetsskapande effekt.

Maria-Gamla stans stadsdelsnämnd tar inte ställning till frågan att inrätta en gemensam bevakningscentral i Stockholm. Nämnden anser dock att kameraövervakning är problematiskt då det innebär en inskränkning i människors integritet och riskerar att missbrukas.

Katarina-Sofia stadsdelsnämnd konstaterar att allmänheten numera är van vid och accepterar kamerabevakning i många miljöer. Nämnden har därför inget att erinra mot en försöksverksamhet med kamerabevakning av 5-10 offentliga platser – t.ex. Björns trädgård och Slussenområdet. Av såväl ansvars- som effektivitetsskäl bör det i första hand vara en polisiär uppgift att svara för en sådan kameraövervakning. I andra hand kan nämnden tillstyrka ett kommunalt huvudmannaskap under förutsättning att det kan genomföras till en mycket begränsad merkostnad för staden.

Kungsholmens stadsdelsnämnd tror inte att en kommunal övervakningscentral är den viktigaste vägen att lokalt beivra våldsbrottslighet. Nämnden anser att en kameracentral visserligen eventuellt kan upptäcka brott, men har ändå inte någon möjlighet att ingripa och kan inte heller formellt styra polisens insatser. Nämnden anser också att de samarbetsformer som finns bör utvecklas vidare.

Norrmalms stadsdelsnämnd ställer sig tveksam till förslaget om att inrätta en kommunal bevakningscentral. De svenska erfarenheterna av kameraövervakningens effekter är enligt Brottsförebyggande rådet begränsade. Nämnden ser brottsbekämpning i första hand som en polisiär uppgift. Nämnden anser vidare att det är viktigt med samarbete mellan polisen och kommunen när det gäller den här typen av frågor. Det lokala brottsförebyggande råd som finns eller är under uppbyggnad i Stockholms stad kan enligt nämnden i detta sammanhang spela en mycket viktig roll. Norrmalms stadsdelsnämnd anser att det finns stor risk för att kameraövervakning kan uppfattas som integritetskränkande och anser att människors behov av att kunna röra sig fritt på gator och torg utan att vara övervakade bör väga tungt. Även frågan om kostnadseffektivitet måste vägas in. Nämnden menar att staden bör överväga om de resurser som fordras kan användas för att på annat sätt förebygga brott och öka tryggheten på allmänna platser.

Östermalms stadsdelsnämnd anser att det behov som anses finnas av kameraövervakning måste vägas mot hänsyn till människors behov av personlig integritet. Det måste även finnas försäkringar om att det finns ekonomiska förutsättningar att vidta åtgärder som bedömts angelägna som komplement till kameraövervakning. Nämnden anser att en eventuell gemensam bevakningscentral organisatoriskt skulle vara kopplad till polisens länskommunikationscentral och inte att staden, som motionärerna föreslår, skulle bygga upp en kommunal gemensam bevakningscentral. Nämnden anser det inte vara försvärbart att avsätta medel för en bevakningscentral med tanke på att stadsdelsens åtagande i huvudsak gäller lagstadgade insatser för enskilda individer.

Polismyndigheten i Stockholms län ser stora fördelar med användandet av kameraövervakning som metod och förordar, utifrån egen undersökning om brottsstatistik i staden, två platser: Stureplan och Medborgarplatsen. Den särskilda frågan om en gemensam bevakningscentral ser polismyndigheten däremot som komplex och berör respekten för den enskildes integritet.

Mina synpunkter

Kameraövervakning är ett av de verktyg som kan användas för att öka tryggheten på offentliga platser i Stockholm. I vissa miljöer och i synnerhet när det gäller egendomsbrott tyder erfarenheterna på att kameraövervakning har en brottsförebyggande effekt. Polismyndigheten knyter i sitt yttrande förhoppningar till att användande av kameror skulle kunna fungera som en möjlig och försvarlig metod för att komma till rätta med problemen på vissa särskilt våldsutsatta platser i staden. Som BRÅ:s studier visar och som flera av remiss-

instanserna hänvisar till är kameraövervakningens effekter osäkra när det gäller en mer allmän övervakning av platser. En utbyggd kameraövervakning i stor skala löper också en stor risk att uppfattas som integritetskränkande av allmänheten.

De regler och lagar som styr kameraövervakningen är ännu en faktor som begränsar möjligheterna att använda kameror i stor skala. För att få tillstånd till kameraövervakning krävs en ansökan till Länsstyrelsen. Vid en sådan ansökan görs en intresseavvägning om intresset av kameraövervakning väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli övervakad. För att ansökan ska beviljas krävs att andra möjligheter att förebygga problemen uttömts. Kameraövervakning ska därför ses som ett komplement till andra insatser.

Med tanke på de frågetecken som omger kameraövervakning i stor skala och de kostnader som är förknippade med detta anser jag att staden inte ska inrätta en kommunal bevakningscentral för samordning av kameraövervakning. Däremot anser jag att de positiva effekter som bevisligen kan fås genom användande av kameror i lämpliga miljöer ska utnyttjas och vidareutvecklas. Staden har ett samarbete med polisen i dessa frågor och jag ser positivt på möjligheten att med hjälp av kameror på försök övervaka ett antal tungt brottsbelastade platser i Stockholm. Med ett sådant försök skulle staden kunna öka sin kunskap om effektiviteten av kameraövervakning och även få en bättre bild av medborgarnas uppfattning om övervakning. Eftersom polisen med nuvarande lagstiftning är operativt ansvarig för kameraövervakning förutsätter jag att en principiell diskussion om för- och nackdelar med denna metod sker i polisstyrelsen.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Sten Nordin* och *Mikael Söderlund* (båda m) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att motionen anses besvarad med vad som anføres nedan.

Trygghet på gator och torg är fundamentalt i ett samhälle. Kameraövervakning av enskilda personer är dock inte en okomplicerad lösning. I första hand är brottsbekämpning och övervakning en statlig, polisiär uppgift, inte en kommunal.

För att komma tillrätta med brottslighet och öka tryggheten anser vi att regeringen i första hand måste tillföra polis och rättsväsende mer resurser. Poliser ska vistas ute på gator och torg, inte inne bakom skrivbord.

Kameraövervakning är dessutom förhållandevis personalkrävande. För att fungera effektivt måste bevakningscentralerna bemannas dygnet runt. Till det kommer tunga principiella argument om att garantera medborgarna ett skydd för den personliga integriteten och mot en allt för långtgående offentlig övervakning.

Kameraövervakning har dock visat sig vara förhållandevis effektivt för att öka tryggheten. Försök i bland annat Malmö på skolor och på Möllevångstorget har lett till positiva resultat. Den omfattande skadegörelsebrottsligheten som ofta drabbar skolor har minskat efter att kameraövervakning införts.

Detta är skäl som starkt talar för ett offentligt åtagande, trots de principiella argumenten mot, skulle inleda försök med under begränsad tid inleda kameraövervakning av särskilt brottsutsatta platser. Vi anser dock att ansvaret för själva övervakningen av kamerorna bör ligga på polisen, inte på kommunen. Kommunen kan möjligen bistå med att finansiera den tekniska utrustningen.

Vi vill understryka att kameraövervakning skall ses som ett komplement till andra, i första hand polisiära insatser. Kameraövervakning får inte ersätta poliser – då är risken stor att människor invaggas i en falsk trygghet, utan att brottsligheten minskar i realiteten.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

Motion (2005:9) av Fredrik Wallén och Göran Holmström (båda kd) avslås.

Stockholm den 14 december 2005

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Margareta Olofsson

Anette Otteborn

Reservation anfördes av *Kristina Axén Olin*, *Sten Nordin* och *Kristina Alven-dal* (alla m) och *Lotta Edholm* och *Ann-Katrin Åslund* (båda fp) med hänvisning till reservationen av (m) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Ewa Samuelsson* (kd) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. bifalla motionen
2. därutöver anförä.

Att kameraövervakning i hög grad bidrar till att förebygga brott och att klara upp brott som sker är otvetydigt. Utan dessa effekter skulle inte kameraövervakning föras fram i så vitt skilda lägen som utanför krogentréer, vid juvelerarbutiker, i taxibilar och i bankentréer. Stadens offentliga platser är också i hög grad platser där brott sker och där människor känner otrygghet. Därför bör kameraövervakning vid brottsutsatta offentliga platser prövas.

Kameraövervakning ökar också den upplevda tryggheten i offentliga miljöer. Många äldre är oroliga över att drabbas av brottslighet, många kvinnor upplever obehagliga miljöer i storstaden som otrygga. Därtill visar internationella exempel att kameraövervakning av brottsbelastade platser ökar upplärningsprocenten. Av det skälet är staden nu också beredd att kräva ökad kameraövervakning vid de krogar som har sena öppettider.

Staden ökar nu sitt brottsförebyggande arbete. Avsikten bör vara att kombinera åtgärder inom ungdoms- och fritidsverksamheten, skolarbetet och det sociala arbetet med opinionsmässigt och drogförebyggande arbete. Detta bör ske samtidigt som samarbetet med Polisen och frivilligorganisationerna intensifieras. Om hela samhället blir mera medvetet om att arbeta för att förebygga brott kan färre brott komma att begås och tryggheten ökar. Ökad kameraövervakning är ett komplement till andra åtgärder och bör inte bedömas isolerat. Det finns inga enskilda åtgärder som löser angelägna samhällsproblem.

Utbredningen av kameror för olika användningsområden sker i hög grad oplanerat och ingen instans tycks ha ett genomtänkt synsätt på vad kameraövervakning ska användas till. Tillväxten av kameror för att övervaka trafiken har varit stor de senaste åren och trängselskatterna medför ytterligare övervakning. Trots detta har ingen egentlig debatt om integritet kontra brottsbekämpning sett dagens ljus. Det är viktigt att få till stånd en sådan debatt i landets olika politiska församlingar, och inte som majoriteten föreslår, enbart överlåta den till Polisstyrelsen.

Motionen bygger på åsikten att fördelarna med kameraövervakning överväger de ingrepp i integriteten som kameror medför. Polisen anför i sitt yttrande fördelarna med kameraövervakning vid olika offentliga platser däribland de mest krogtäta områdena kring Stureplan och Medborgarplatsen. Borgarrådets yttrande landar i en stor osäkerhet och visar att majoriteten inte vill leda utvecklingen och inte ta tag i vare sig problem eller möjligheter på detta område.

ÄRENDET

Fredrik Wallén och Göran Holmström (båda kd), har inkommit med en motion (2005:9) i vilken de föreslår en samordnad kameraövervakning av stadens mest brottsbelastade och otrygga offentliga platser. I motionen föreslås att en kommunal bevakningscentral sätts upp med uppgift att samla in information från kameraövervakning i staden. Polis och räddningstjänst skulle härifrån kunna få information för ingripanden och hjälpinsatser vid pågående händelser på de övervakade platserna. Härigenom skulle skapas en tryggare och säkrare stadsmiljö genom att kameraövervakning verkar brottsförebyggande enligt motionen. Som stöd för förslaget åberopas erfarenheter från London.

REMISSER

Ärendet har för synpunkter remitterats till stadsledningskontoret, socialtjänstnämnden, stadsdelsnämnderna Maria-Gamla stan, Katarina-Sofia, Kungsholmen, Norrmalm, Östermalm samt Polismyndigheten i Stockholms Län.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande av den 17 maj 2005 är i huvudsak av följande lydelse.

Regelverk

Motionen synes avse att kommunen skulle fungera som operatör för flera kameror såsom ett bevakningsföretag. Detta torde inte rymmas inom den kommunala kompetensen enligt 2 kap. 1 § kommunallagen. Särskilt med det angivna syftet att lämna vidare information (bildspridning) till polis, räddningstjänst, ordningsvakter m. fl. innebär förslaget även att det synes strida mot lag. Polisens och räddningstjänstens behov av allmän kameraövervakning har beaktats i lagstiftningen. Det kan framhållas att förutom gällande lagstiftning om kameraövervakning även personuppgiftslagens bestämmelser är tillämpliga vid användningen av övervakningskameror.

Gällande regelverk är lag (1998:150) och förordning (1998:314) om allmän kameraövervakning.

Syftet med lagstiftningen, som tar sikte på användning av övervakningsutrustning, är att skydda enskilda mot integritetskränkningar som kan orsakas av sådana tekniska hjälpmedel. Det är mot den bakgrunden som reglerna för tillståndsprövningen utformats. De grundläggande principerna i lagstiftningen är att övervakning av enskilda med kamera i de flesta fall inte får ske utan deras vetskap och att det som huvudregel krävs tillstånd för att få övervaka utrymmen som används av allmänheten.

Enligt lagen krävs det tillstånd för att en övervakningskamera skall få vara uppsatt så att den riktar mot en plats dit allmänheten har tillträde (5 §). Vid allmän kameraövervakning av en plats dit allmänheten har tillträde får inte fler personer än som be-

hövs för att övervakningen skall kunna bedrivas ha tillgång till behandlade eller bevarade bilder eller upptaget ljud. Materialet skall hanteras så att missbruk motverkas (13 §). Länsstyrelsen är tillstånds- och tillsynsmyndighet (15 och 21 §§). Berörd kommun (i Stockholms stad är detta idag en uppgift för gatu- och fastighetsnämnden, från den 1 maj 2005 trafiknämnden) är remissinstans (18 §). Länsstyrelsens beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol (29 §). Ansökan om tillstånd måste alltså ske i varje enskilt fall. I lagen anges vilka uppgifter som en ansökan skall innehålla (16 §). Lagen innehåller en bestämmelse om tystnadsplikt (15 §).

Det åligger prövningsinstansen att göra en intresseavvägning om intresset av allmän kameraövervakning väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli övervakad. Enligt lagtexten (6 §) skall vid bedömningen av intresset av allmän kameraövervakning särskilt beaktas om övervakningen behövs för att förebygga brott, förhindra olyckor eller därmed jämförliga ändamål. Vid bedömningen av den enskildes intresse av att inte bli övervakad skall särskilt beaktas hur övervakningen skall utföras och vilket område som skall övervakas.

I ett par rättsfall från 2000 (RÅ 2000 ref 61) bedömde Regeringsrätten att övervakningsintresset vägde över kvälls- och nattetid beträffande Möllevångstorget i Malmö respektive Stadsparken i Helsingborg med hänsyn till den omfattande våldsbrottslighet som förekommit på platserna och som fortsatt trots andra brottsförebyggande insatser.

Enligt lagen om allmän kameraövervakning är kommunens roll dels att vara remissinstans dels att ha klagorätt i tillståndsärenden enligt lagen. Därtill kan kommunen, på samma sätt som andra som avser att bedriva allmän kameraövervakning, ansöka om tillstånd.

From. 2005-01-01 får polismyndighet bedriva allmän kameraövervakning utan tillstånd, om det av särskild anledning finns risk för att allvarlig brottslighet som innebär fara för liv eller hälsa eller för omfattande förstörelse av egendom kommer att utövas på en viss plats och syftet med övervakningen är att förebygga eller förhindra brott. Sådan allmän kameraövervakning får ske under högst en månad utan att ansökan om tillstånd givits in till länsstyrelsen. (§ 9 och § 10 Lag om allmän kameraövervakning).

SOU 2002:110

I Kameraövervakningsutredningens betänkande "Allmän kameraövervakning" SOU 2002:110 gjordes en utvärdering av kameraövervakningslagen. Utredningens förslag är föremål för beredning i regeringskansliet med inriktning på lagrådsremiss under hösten innevarande år. Stockholms stad har ej avgivit yttrande över betänkandet. Stadsledningskontoret kan för sin del konstatera att stadens beslutande instanser ej formulerat en aktuell uppfattning i frågor som sammanhänger med kameraövervakning.

Vid närmare studium av remissyttranden över utredningen och undersökningar utförda av bla. BRÅ framgår att en klar majoritet av befolkningen förefaller vara posi-

tiv eller i vart fall inte ha något att invända mot kameraövervakning på många platser dit allmänheten har tillträde. BRÅ har ställt sig positiv till viss utvidgning av möjligheterna till kameraövervakning för att förebygga brott som ett komplement till andra brottsförebyggande åtgärder. Utredningen drar slutsatsen att kameraövervakning under vissa förhållanden kan bidra till att brottsligheten minskar. Den förebyggande effekten är störst avseende planerade brott som t.ex. stöld och andra förmögenhetsbrott, men mindre på oplanerade impulsiva brott, som tex. misshandel. Utredningen menar att lagen om allmän kameraövervakning i huvudsak är välfungerande och att det därför saknas anledning att överväga någon mer genomgripande ändring av lagstiftningen på området. Utredningen konstaterar också att det bara är i Sverige som det krävs tillstånd för kameraövervakning. En brist i utredningen, som påtalades i remissbehandlingen, var att kommunens roll vid kameraövervakning borde belysts mer allsidigt.

Stadsledningskontoret vill i sammanhanget erinra om att intresset av att bedriva övervakning i taxibilar har bedömts väga tyngre än den enskildes intresse av att inte bli övervakad genom det system för övervakning, som beviljats i kammarrätt.

Allmänhetens inställning

År 2002 lät BRÅ tillsammans med Kameraövervakningsutredningen upprepa en undersökning från år 1995 om inställningen till kameraövervakning på ett antal olika platser. Den förnyade undersökningen visar att en majoritet av befolkningen, mer än 80%, accepterar ökad TV-övervakning i butiker, taxibilar, muséer och på parkeringar om övervakningen leder till minskad brottslighet. Ökad övervakning av parker, gator och torg samt allmänna kommunikationsmedel accepteras av omkring 75 % av de tillfrågade. Denna undersökning visar alltså på en mycket betydande acceptans av kameraövervakning.

SLK:s bedömning

Argumenten för kameraövervakning går ut på att den är ett verksamt sätt att bekämpa brott. Synnerligen kostnadseffektiva resultat har tex. noterats vid biluppställningsplatser. Argumenten mot kameraövervakning går i stort ut på att sådan övervakning i många fall kan kränka den enskildes personliga integritet och skapa risker för ett övervakningssamhälle. Stadsledningskontoret ansluter sig till bedömningen att kameraövervakning i vissa fall kan vara ett kraftfullt instrument i bekämpandet av brottslighet. Kameraövervakning kan emellertid knappast komma ifråga i någon större omfattning för bevakning av offentlig plats dels mht. apparaturens kostnader och de resurser som erfordras för att hålla kontinuerlig översikt över de ytor som kamerorna kan täcka in. I den mån kameror används för inspelning av ljud och bild uppkommer frågan om hur upptagningar skall få sparas resp. spridas till en större personkrets och ställas i överensstämmelse med PUL. Utredningen förordade i denna del att lagen om allmän kameraövervakning bör vara heltäckande och så långt som möjligt upprepa de bestämmelser i personuppgiftslagen som skall vara tillämpliga vid allmän kameraövervakning. Stadsledningskontoret konstaterar därmed att det finns åtskilliga oklara frågeställningar som skulle uppkomma vid etablerandet av en kommunal bevakningscen-

tral även om en sådan skulle ligga inom den kommunal kompetensen. Klarlägganden i dessa delar kan eventuellt förväntas i anslutning till reviderad lagstiftning.

Kameraövervakning kan således vara en av flera trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärder, men måste tillämpas med mycket stor försiktighet främst av hänsyn till den personliga integriteten. I första hand bör andra trygghetsskapande åtgärder komma ifråga.

Ett lämpligt forum för principiella överväganden i frågor som gäller kameraövervakning bör vara polisstyrelsen då det med nuvarande lagstiftning är polisen som är operativt ansvarig. Den snabba tekniska utvecklingen på området innebär att minneskapaciteten i kamerorna ökar ytterligare samt att olika sätt att bearbeta och redigera bilder utvecklas. Bredbandstekniken ger förbättrade möjligheter att överföra information. Teknikfrågeställningar blir således i hög grad aktuella vid ställningstaganden till kameraövervakning.

Stadsledningskontoret förutsätter att information lämnas till staden i de fall icke tillståndspliktig kameraövervakning sker enligt ovannämnda § 9 och § 10 Lag om allmän kameraövervakning.

Socialtjänstnämnden beslöt den 14 juni 2005 att överlämna och åberopa förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av ledamoten *Désirée Pethrus Engström* (kd), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden *Peter Lundén-Welden m.fl.* (m), *bilaga 1*.

Socialtjänstförvaltningens tjänsteutlåtande av den 16 maj 2005 är i huvudsak av följande lydelse.

Brottsförebyggande arbete ska byggas på kunskap. Studier har visat att i vissa miljöer och särskilt när det gäller egendomsbrott har kameraövervakning en brottsförebyggande effekt. I viss mån känner sig också medborgare tryggare och anser inte att kameraövervakningen är integritetsinskränkande.

Kameraövervakning kan ha flera av de brottsförebyggande effekter som anges i förslaget till brottsförebyggande program för Stockholms stad. Samtidigt visar de försök med kameraövervakning i brottsförebyggande syfte som hittills gjorts i Sverige att det brottsförebyggande utfallet kan bli helt olika beroende på problembild i området (vilka brott man vill förebygga), miljöer och tillvägagångssätt. Dessutom krävs det vid en ansökan till länsstyrelsen att man först uttömt alla andra möjliga sätt att förebygga problemen. Det kan handla om att förändra miljöerna genom att ”bygga fram” social kontroll genom ombyggnation, göra platser mer överskådliga, göra dem mer attraktiva för människor att vara på genom att blanda markanvändning m.m.

Förvaltningen påpekar att det är en stor skillnad mellan att installera en kamera för inspelning och en bemannad övervakningskamera. Med hänsyn till kostnader och svårbedömda effekter ställer sig förvaltningen tveksam till att inrätta en kommunal dygnetruntbemannad bevakningscentral.

Socialtjänstförvaltningen menar däremot att det finns skäl att noggrant överväga om ett par tungt brottslighetsbelastade platser i Stockholm under en avgränsad period kameraövervakas (med eller utan bemanning) för att utvärdera om detta har en brottsförebyggande och trygghetsskapande effekt. Liknande försök har gjorts i Malmö och Helsingborg med varierande resultat. Försöket ska ske under en begränsad tid och omgärdas av studier av brottslighetsnivå (före och efter), upplevd otrygghet/trygghet och upplevd känsla av inskränkande av den personliga integriteten. Om det är möjligt vore det också av stort värde att jämföra effekterna av kameraövervakning, med en plats med vanlig tillsyn och bevakning. Därefter har staden ett betydligt bättre underlag för att bedöma värdet av en eventuell kameraövervakningscentral.

Maria-Gamla stans stadsdelsnämnd beslöt den 21 april 2005 att lämna följande yttrande.

Stadsdelsnämnden besvarar kommunstyrelsens remiss med förvaltningens tjänsteutlåtande med följande tillägg:

Att människor känner otrygghet på stadens offentliga platser är ett problem. Men även kameraövervakning är enligt oss problematiskt då det innebär en inskränkning i människors integritet och riskerar att missbrukas. Vi tror att det finns bättre lösningar på problemen med otrygghet än kameraövervakning och i de fall där detta kan bli aktuellt krävs mer utförliga undersökningar och diskussioner både av effektivitet och av de risker det skulle innebära.

Reservation anfördes av ledamoten *Torbjörn Andring* (kd), som yrkade att motionen skulle tillstyrkas.

Reservation anfördes av ledamöterna *Jonas Nilsson* (m), *Gunnel Laufke* (m) och *Sonja Gräns* (m), bilaga 1.

Reservation anfördes även av vice ordföranden *Pär Hommerberg* (fp) och ledamoten *Maj-Britt Åkesson* (fp) till förmån för förvaltningens förslag.

Maria-Gamla stans stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 23 mars 2005 är i huvudsak av följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen tar inte ställning till frågan att inrätta en gemensam bevakningscentral i Stockholm med bevakning av de fem till sex mest belastade offentliga platserna i innerstaden. Detta mot bakgrund av att motionen i huvudsak rör politiska frågeställningar och bedöms inte höra till stadsdelsförvaltningens uppdrag att värdera och ta ställning till.

Katarina-Sofia stadsdelsnämnd beslöt den 18 maj 2005 att överlämna och återropa förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av ledamoten *Patrik Holmberg* (kd), bilaga 1.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten *Margareta Björk m.fl.* (m), bilaga 1.

Katarina-Sofia stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 4 maj 2005 är i huvudsak av följande lydelse.

Att upprätthålla ordningen på offentlig plats är en uppgift som åvilar staten och polismyndigheterna. De operativa polisenheternas och närpolisens bemanning, organisation och fokus på uppgiften är härvid av avgörande betydelse. Förvaltningen kan konstatera att det nu föreligger och under senare år förelegat stora brister i dessa avseenden, vilket också stadens representanter i polisstyrelsen påpekat. Organisationen har haft en bristfällig utformning med ständiga sidokommenderingar och vakanser, vilket har gjort att särskilt närpolisverksamheten inte kunnat uppfylla de förväntningar den mött från såväl allmänhet som näringsidkare.

Samtidigt kan förvaltningen konstatera att polisen i Stockholm redan nu kamerabevakar några centrala platser i innerstaden där det nära nog dygnet om rör sig mycket folk och ibland uppstår oordning. En av dessa platser ligger på Södermalm. Sådan kameraövervakning uppges oftast vara effektiv. Men enligt företrädare för polisen är det dock många gånger svårt att enbart via kamerabilder "läsa situationen" och avgöra om en uttryckning är befogad.

Det är således inte en kommunal uppgift att svara för ordningsfrågor på offentlig plats. Förvaltningen kan konstatera att staden genom sitt ansvar för stadsplaneringen och hur den yttre miljön på gator, torg och i parker gestaltas tar ett indirekt ansvar för möjligheten att upprätthålla ordningen. Förvaltningen kan också konstatera att staden genom Gatu- och Fastighetskontorets driftcentral i Tekniska Nämndhuset dygnet runt inte bara tar emot felanmälningar som rör gator och torg – till exempel belysning, städning, snöröjning, skador, toaletter m.m. – utan även genom kameraövervakning bevakar ett relativt stort antal kommunaltekniska anläggningar i offentlig miljö. Upp-

giften är dock att se till att hissar och rulltrappor på allmän plats fungerar utan driftstörningar. Staden kamerabevakar dessutom genom sitt delägarskap i Trafik Stockholm också vissa trafikleder/trafikplatser. Den information som erhålles genom nämnda kommunala kamerabevakning får inte lagras.

När det gäller frågan om kameraövervakningen kan upplevas som integritetskränkande, kan förvaltningen konstatera, att allmänheten numera är van vid och accepterar kamerabevakning i många miljöer. Förvaltningens uppfattning är att kameraövervakning av flertalet invånare upplevs som ett naturligt och trygghetsskapande inslag inte bara i banklokaler utan även av bankomater utomhus, i varuhus, i inomhuscentra, i stationsbyggnader och i vänthallar samt av trafikleder m.m. Under senare år har också sådan kameraövervakning bidragit till att några svåra och mycket uppmäksammade brott kunnat lösas. Förvaltningen bedömer att fördelarna med en noga reglerad kameraövervakning i måttlig omfattning är större för allmänheten än dess nackdelar.

Vid en samlad bedömning har förvaltningen därför inget i sig att erinra mot en försöksverksamhet med kamerabevakning av 5-10 offentliga platser i staden som allmänheten uplever som otrygga p g a oordning, skadegörelse samt annan brottslighet. Enligt företrädare för närpolisen på östra Södermalm bör inom dess ansvarsområde Medborgarplatsen med Björns Trädgård samt Slussenområdet närmast kunna komma ifråga för att ingå inom ram för en sådan försöksverksamhet. Förvaltningen delar denna uppfattning. En förutsättning är dock att obligatorisk skyltning måste upplysa allmänheten vilka platser som är kameraövervakade.

Förvaltningen anser emellertid av såväl ansvars- som effektivitetsskäl att det i första hand bör vara en polisiär uppgift att svara för sådan kameraövervakning. Staden bör dessutom vara restriktiv med att ta över och finansiera det som uttryckligen är statliga åtaganden. Förvaltningen anser emellertid att det är väsentligt att trygghetsskapande åtgärder vidtas på utsatta offentliga platser allrahelst när så är möjligt genom relativt enkla medel. I andra hand kan därför förvaltningen tillstyrka att staden utreder förutsättningarna för den i motionen föreslagna försöksverksamheten med kommunalt huvudmannaskap. En förutsättning för ett sådant ansvarstagande bör vara att det kan genomföras till en mycket begränsad merkostnad för staden. Måhända kan så bli fallet om den föreslagna kameraövervakningen kan samordnas lokalmässigt och personellt med den som till viss del redan finns inom ramen för Gatu- och Fastighetskontorets dygnet runt bemannade driftcentral i Tekniska Nämndhuset.

Förvaltningen föreslår att nämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslöt den 19 maj 2005 att överlämna och återropa förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av vice ordförande *Mats G Nilsson m.fl.* (m), bilaga 1.

Reservation anfördes av *Didar Samaletdin m.fl.* (fp), som ville att ärendet skulle lämnas utan eget ställningstagande.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten *Birgitta Borg* (kd), bilaga 1.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 4 maj 2005 är i huvudsak av följande lydelse.

Förvaltningen drar slutsatsen att motionärerna främst avser våldsbrott riktade mot personer. Inbrott, tillgrepp av bilar, cyklar eller liknande, skadegörelse inklusive klotter eller langning – andra oftare förekommande brott - kan knappast övervakas med kamera på ett fåtal platser.

Stadsdelsförvaltningen tror inte att en kommunal övervakningscentral är den viktigaste vägen att lokalt beivra våldsbrottslighet. Staten är huvudman för polisen. En kommunal kameracentral kan visserligen eventuellt upptäcka brott, men har ändå inte någon möjlighet att ingripa och kan inte heller formellt styra polisens insatser.

Stadsdelsförvaltningen samarbetar nära med Kungsholmens närpolis och med företagarföreningarna inom ramen för vårt lokala brottsförebyggande arbete. Vid möten och i andra sammanhang redovisar polisen olika typer av brottsstatistik. De offentliga platser där personrelaterade brott förekommer är väl kända, både av polisen och av förvaltningens fältassistenter och drogförebyggare.

Företagarföreningarna arbetar intensivt med information och utbildning till sina medlemmar. Man samarbetar också med polis och vaktbolag för att förebygga brott mot näringsidkare och för att butikspersonal inte ska ingripa på ett för egen säkerhet riskfyllt sätt.

De samarbetsformer som finns bör utvecklas vidare. Kommunen bör inte inrätta en övervakningscentral för att upptäcka brott med mindre än att kommunen i så fall fullt ut får överta ansvaret för den lokala brottsbekämpningen. En debatt pågår i samhället om ansvaret för lokal polisverksamhet. Stadsdelsförvaltningen kan inte bedöma om en förändring kommer att ske och i så fall när.

Norrmalms stadsdelsnämnd beslöt den 24 april 2005 att överlämna och åberopa förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av tjänstgörande ordföranden *Inge-Britt Lundin m.fl.* (fp), ledamoten *Sebastian Cederschiöld m.fl.* (m) och tjänstgörande ersättaren *Susanne Markebjer* (kd), bilaga 1.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 1 april 2005 är i huvudsak av följande lydelse.

De svenska erfarenheterna av kameraövervakningens effekter är enligt Brottsförebyggande rådet (BRÅ) begränsade. Både internationella och svenska studier visar dock att kameraövervakning kan minska brottsligheten och i viss mån också öka tryggheten. BRÅ har i en rapport "Kameraövervakning i brottsförebyggande syfte" redovisat de första svenska fallstudierna och de internationella erfarenheter som finns på området.

De genomförda fallstudierna gäller Möllevångstorget i Malmö och Stadsparken i Helsingborg. Sedan kameraövervakning infördes på Möllevångstorget halverades antalet anmälda våldsbrott och andra personrelaterade brott. Några överflyttningseffekter, det vill säga att brotten i stället begicks på närliggande platser, tycktes inte ha skett. Rapporterade problem som fylleri och andra ordningsstörningar minskade dock inte i samband med kameraövervakningen.

I Stadsparken däremot föreföll kameraövervakningen inte ha lett till att antalet anmälda brotten minskade. Utgångsläget vad gäller bl.a. brottsfrekvens skiljde sig dock från Möllevångstorget där antalet anmälda brott var betydligt fler, vilket enligt BRÅ:s bedömning innebär att utrymmet för en minskning av antalet brott var betydligt större på Möllevångstorget än i Stadsparken. Vad gäller människors upplevelse av trygghet visade både dessa fallstudier liksom tidigare studier att trygghetskänslan tenderar att öka med kameraövervakning, dock i begränsad utsträckning.

I BRÅ:s rapport redovisas också två studier vad gäller kameraövervakning på parkeringsplatser, den ena i ett boendeparkeringsgarage och den andra i ett allmänt garage i en stadskärna. I det första fallet minskade antalet fordonsrelaterade brott med närmare 80 procent medan det i det andra fallet visade det sig att kameraövervakningen inte hade någon effekt alls på brottsligheten.

Internationella studier och i viss mån även BRÅ:s studier visar att kameraövervakning fungerar bäst när det gäller att förhindra "planerade" brott, framför allt olika typer av egendomsbrott som inbrott, stöld och skadegörelse. När det gäller mera "oplanerade" brott, exempelvis våldsbrott som sker under alkoholpåverkan, tyder erfarenheterna på att kameraövervakningens avskräckande effekt har mindre betydelse.

Förvaltningen är tveksam till förslaget om att inrätta en kommunal bevakningscentral. Som förvaltningen ser det är brottsbekämpning i första hand en polisiär uppgift samtidigt som kommunen givetvis har ett visst ansvar för förebyggande insatser i syfte att minska brottsligheten och göra det tryggare för de människor som bor och vistas i kommunen. Det är naturligtvis viktigt med ett samarbete mellan polisen och kommunen när det gäller den typen av frågor. De lokala brottsförebyggande råd som finns eller som är under uppbyggnad i Stockholms stad kan i detta sammanhang spela en mycket viktig roll.

Förvaltningen tror att det finns stor risk för att kameraövervakning på allmän plats av många människor skulle uppfattas integritetskränkande. Människors behov av att fritt kunna röra sig på gator och torg utan att vara övervakade dygnet runt bör väga

tungt inför ett ställningstagande till kameraövervakning i den omfattning Fredrik Wallén (kd) och Göran Holmström (kd) tycks avse med sitt förslag.

Som framgår av BRÅ:s rapport tycks kameraövervakning endast i begränsad omfattning öka människors upplevelse av trygghet, vilket talar för att förslaget, om det genomförs, knappast kommer att få de effekter Fredrik Wallén (kd) och Göran Holmström (kd) tycks vänta sig när det gäller trygghet och ökad säkerhet.

Förvaltningen kan möjligen tänka sig att man på ett par platser på försök installerar övervakningskameror för att därefter ta ställning till om det finns skäl till en fortsatt och mera omfattande kameraövervakning på allmänna platser i staden. Ett eventuellt försök bör, enligt förvaltningens mening, föregås av någon form av trygghetsmätning som utgångspunkt för en senare bedömning av om kameraövervakningen medfört att människor känner sig tryggare och säkrare. Det är naturligtvis också viktigt att man inför ett eventuellt försök i nära samråd med polisen väljer ut lämpliga platser där man bedömer att det finns goda förutsättningarna för att uppnå önskade effekter.

Enligt BRÅ:s uppfattning bör kameraövervakning kombineras med andra åtgärder om mera långsiktiga effekter på brottsligheten ska uppnås, som exempelvis bättre belysning, beskärning av träd och buskar, väktare, patrullerande poliser och ett snabbt återställande efter skadegörelse och klotter. Det är därför viktigt att man inför att ett beslut om att installera övervakningskameror också gör en bedömning av vilka ytterligare åtgärder som behöver vidtas för att förebygga brottslig verksamhet och öka tryggheten. Man bör givetvis också försäkra sig om att det finns ekonomiska förutsättningar för att vidta de åtgärder som bedömts angelägna som komplement till kameraövervakningen.

BRÅ har även framhållit att det, om kameraövervakningen på sikt ska resultera i minskad brottslighet, också krävs resurser för att ingripa i de fall man genom kameraövervakningen kan konstatera att det begås brott. Användningen av kameraövervakning måste alltså leda till att brottslingar löper risk att gripas. Erfarenheter från Storbritannien visar att man i annat fall riskerar att den inledningsvis ofta starkt förebyggande effekten mattas av allteftersom. Detta talar för att man inför ett eventuellt beslut om kameraövervakning försäkras sig om att polisen har resurser för att snabbt infinna sig och gripa gärningsmannen eller gärningsmännen.

Vid bedömning av om kameraövervakning är en lämplig åtgärd anser BRÅ att det är viktigt att väga in även andra aspekter än att minska brottsligheten och öka tryggheten. Exempelvis måste frågan om integritet och kostnadseffektivitet vägas in.

Från BRÅ:s sida har man framhållit att kostnaden för kameraövervakning alltid bör vägas mot "vinsten" av de brott som kan förväntas förebyggas genom övervakningen. De få internationella studier som gjorts på området visar att kameraövervakning i vissa fall kan vara kostnadseffektiv. Exempelvis har en brittisk studie visat att kostnaden för vandalisering på en skola minskade så kraftigt att kostnaden för kameraövervakningen "tjänades in" på ett halvår.

Det är dock enligt BRÅ många gånger mycket svårt att bedöma eventuella kostnadsbesparingar. Vad gäller Möllevångstorget i Malmö och Stadsparken i Helsingborg

uppgick kostnaden för utrustning och installation av kameror till 800 tkr respektive 600 tkr men man har i dessa båda fall inte kunnat bedöma kostnadseffektiviteten.

Enbart kostnaderna för utrustning och installation av övervakningskameror i den omfattning Fredrik Wallén (kd) och Göran Holmström (kd) verkar tänka sig är således förhållandevis stor. Till detta kommer kostnaden för övervakningscentral och dygnet-runtbemanning. Det är därför angeläget att man inför ett eventuellt beslut om kameraövervakning och en för staden gemensam bevakningscentral gör en noggrann kostnadsberäkning och en bedömning av vad man kommer att "få för pengarna".

Med tanke på den risk som sannolikt finns för att många människor skulle uppfatta kameraövervakning på allmän plats som integritetskränkande anser förvaltningen att man från stadens sida inför ett beslut i frågan bör överväga om de resurser som skulle fordras kan användas för att på annat sätt förebygga brott och öka tryggheten på allmänna platser.

Även det faktum att kameraövervakning inte tycks öka människors trygghet i någon större utsträckning talar för att alternativa sätt att förebygga brott och öka tryggheten bör övervägas.

Östermalms stadsdelsnämnd beslöt den 18 maj 2005 att överlämna och åberopa förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden *Helena Bonnier m fl (m)*, bilaga 1.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 2 maj 2005 är i huvudsak av följande lydelse.

Det måste alltid föras en diskussion där behov som anses finnas av kameraövervakning vägs mot hänsyn till människors behov av personlig integritet samt vilka signaler övervakandet i sig sänder om när och var enskilda ska kunna känna trygghet och inte. Inför ett eventuellt beslut om att installera övervakningskameror är det även viktigt att det finns försäkringar om att det finns ekonomiska förutsättningar att vidta de åtgärder som bedömts angelägna som komplement till kameraövervakning, det kan röra sig såväl om belysningen på mörka platser som om polisens resurser att snabbt infinna sig och gripa den som begår brott.

Om kameror sätts upp på olika platser för att förebygga och eventuellt utreda brott finns det en uppenbar risk att medborgare förleds att tro sig vara mer trygga där det finns kameror än där det inte finns. Genom kameraövervakning sänds signaler om att detta skulle skapa trygghet vilket *enbart* en sådan insats inte kan göra.

Brottsförebyggande insatser är en viktig del av polisens uppgift, det ingår i polisens uppgifter att utveckla sina arbetsmetoder när det gäller att upptäcka, utreda och hindra brott. Förvaltningen anser att en eventuell gemensam bevakningscentral organisatoriskt skulle vara kopplad till polisens länskommunikationscentral och inte att sta-

den, som motionärerna föreslår, skulle bygga upp en kommunal gemensam bevakningscentral.

Förvaltningen anser inte att det skulle vara försvarbart att avsätta medel för en bevakningscentral enligt motionärernas förslag med tanke på att stadsdelens åtagande i huvudsak gäller lagstadgade insatser för enskilda individer. Förvaltningen bedriver också förebyggande verksamhet och det sker huvudsakligen riktat mot barn och ungdomar samt genom att söka stötta föräldrar och även dem som arbetar med barn och ungdomar det vill säga skol- och förskolepersonal.

Polismyndigheten i Stockholms läns yttrande av den 4 maj 2005 är i huvudsak av följande lydelse.

Behovet av kameraövervakning

Inledningsvis framhålls att City polismästardistrikt ser stora fördelar med användandet av kameraövervakning som arbetsmetod. City polismästardistrikt har därför tillsammans med Länskommunikationscentralen beslutat att se över möjligheterna till allmän kameraövervakning av särskilt brottsutsatta platser i City. Med hjälp av kamerorna vill City polismästardistrikt förebygga och beivra brott, främst vålds- och narkotikabrott, samt öka tryggheten för allmänheten. Resultatet av översynen kommer att föreläggas polismyndigheten.

Som en följd av detta beslut har inom City polismästardistrikt möjligheten att använda kameror undersökts i en förstudie till ett framtida kameraprojekt.

I förstudien granskades bl.a. viss brottsstatistik för år 2003, vilken gav följande siffror:

Stureplan: 15 personrån, 100 fall av misshandel, 1 våldtäkt

Medborgarplatsen: 30 personrån, 158 fall av misshandel, 1 våldtäkt

Kungsträdgården: 16 personrån, 82 fall av misshandel, 11 fall av grov misshandel, 3 våldtäkter

Sergelarkaden: 69 personrån, 125 fall av misshandel, 11 fall av grov misshandel, 4 våldtäkter

Mot bakgrund av bl.a. detta material gjorde arbetsgruppen som genomförde förstudien bedömningen att det föreligger behov av allmän kameraövervakning, men förordar att ansökan begränsas till två platser, Stureplan och Medborgarplatsen. Om kameraövervakning skall ske på endast en plats, förordas Stureplan.

Arbetsgruppen förordar även en kameraövervakning som innefattar både en manuell övervakning av kamerorna, samtidigt som inspelning sker, samt med möjlighet att manövrera och zooma kamerorna. Om denna möjlighet inte ges förordas att ingen kameraövervakning alls sker.

Rättslig reglering

Den rättsliga regleringen av när kameraövervakning kan ske regleras i lag (1998:150) om allmän kameraövervakning. För att få bedriva kameraövervakning av plats dit allmänheten har tillträde, krävs tillstånd av länsstyrelsen. Tillstånd skall meddelas om intresset av en sådan övervakning väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli övervakad. Vid denna bedömning skall särskilt beaktas om övervakningen behövs för att förebygga brott, förhindra olyckor eller därmed jämförliga ändamål. Vid bedömningen av den enskildes intresse av att inte bli övervakad skall särskilt beaktas hur övervakningen skall utföras och vilket område som skall övervakas.

Regeringsrätten har i målen RÅ 2000 ref. 61 I (Möllevångstorget i Malmö) och II (Stadsparken i Helsingborg) tillåtit kameraövervakning kvälls- och nattetid.

Eftersom varje tillstånd skall prövas individuellt och med restriktivitet, bör polismyndigheten visa att polisiära insatser skett men att brottsligheten fortsatt att vara hög trots dessa insatser. I detta ligger att kameraövervakning skall ses som ett komplement till andra insatser och skall inte ersätta andra mindre integritetskänsliga åtgärder.

City polismästardistriktets mål och tidigare åtgärder

City polismästardistrikt har i verksamhetsplan för 2005, som mål att våldsbrott på allmän plats skall minska med 10 procent. De mest brottsfrekventa platserna skall identifieras och insatser skall riktas mot dessa platser för att minska våldet.

I syfte att nå målen har distriktet vidtagit flera åtgärder, bl.a. stor polisiär närvaro under helgkvällar, distriktsgemensamma insatser, samverkan med näringsidkare och ideella föreningar m.fl. Åtgärderna har dessvärre visat sig vara otillräckliga.

Kameraövervakning av dessa platser framstår därför som en möjlig och försvarlig metod för att komma till rätta med problemen.

City polismästardistriktets bedömning

Mot bakgrund av att flera av de personer som begår den största andelen vålds- och/eller vapenbrott samt narkotikabrott, redan är kända av polisen, skulle kameraövervakning sannolikt öka möjligheterna att lagföra dessa personer för brott och därigenom åstadkomma en tryggare stadsmiljö. Kameraövervakning skulle med stor sannolikhet också förebygga brott och andra ordningsstörningar på de platser som övervakas. City polismästardistrikt ser därför stora fördelar med kameraövervakning på allmän plats som arbetsmetod.

Den särskilda frågan om en gemensam bevakningscentral vid allmän kameraövervakning, är emellertid komplex och berör respekten för den enskildes integritet. City polismästardistrikt gör därför bedömningen att det i dagsläget inte finns ett tillräckligt säkert underlag, för att kunna ta ställning i frågan.

Dessa frågor kan lämpligen besvaras inom ramen för det tidigare planerade kameraprojektet inom City polismästardistrikt, i nära samarbete med Stockholm Stad, för att tillsammans åstadkomma en djupare analys.

RESERVATIONER M M

Socialtjänstnämnden

Reservationen av ledamoten Désirée Pethrus Engström (kd) är av följande lydelse.

Förslag till beslut

1. Socialtjänstnämnden tillstyrker motionen.
2. Därutöver anføres följande.

Att kameraövervakning i hög grad bidrar till att förebygga brott och att klara upp brott som sker är otvetydigt. Utan dessa effekter skulle inte kameraövervakning föras fram i så vitt skilda lägen som utanför krogentréer, vid juvelerarbutiker, i taxibilar och i bankentréer. Stadens offentliga platser är också i hög grad platser där brott sker och där människor känner otrygghet. Därför bör kameraövervakning vid brottsutsatta offentliga platser prövas.

Förvaltningen för fram goda argument för att kameraövervaka vissa brottsbelastade platser där kameran har inspelningsfunktion men inte nödvändigtvis ingår i ett system där bilderna överförs till en bemannad bevakningscentral. Det är naturligtvis positivt även om endast ett sådant begränsat försök kan genomföras. En sådan begränsad metod skulle förmodligen ge vissa positiva effekter främst när det gäller medborgarnas upplevda trygghet samt att möjligheten skulle öka att klara upp brott i efterhand. Ett sådant försök innebär dock att man inte tar tillvara alla möjligheter med kameraövervakning.

Det särskilda uttalandet av vice ordföranden Peter Lundén-Welden m.fl. (m) är av följande lydelse.

Trygghet på gator och torg är fundamentalt i ett samhälle, vilket vi moderater alltid hävdar. Kameraövervakning av enskilda personer är dock inte en okomplicerad lösning. I första hand är brottsbekämpning och övervakning en statlig, polisiär uppgift, inte en kommunal. Kameraövervakning är dessutom förhållandevis personalkrävande. För att fungera effektivt måste bevakningscentralerna bemannas dygnet runt. Till det kommer tunga principiella argument om att garantera medborgarna ett skydd för den personliga integriteten och mot en allt för långtgående offentlig övervakning. Det bör därför utredas vidare om förslaget är förenligt med Sveriges grundlag.

För att komma tillrätta med brottslighet och öka tryggheten anser moderaterna att regeringen i första hand måste tillföra polis och rättsväsende mer resurser. Poliser ska

vistas ute på gator och torg, inte inne bakom skrivbord. Sverige måste dessutom få ett påföljdssystem som fungerar och effektivt hindrar återfallsbrottslingar från att ständigt begå nya brott.

Kameraövervakning har dock visat sig vara förhållandevis effektivt för att öka tryggheten. Försök i bland annat Malmö på skolor och på Möllevångstorget har lett till positiva resultat. Den omfattande skadegörelsebrottsligheten som ofta drabbar skolor har minskat efter att kameraövervakning införts. Detta är skäl som starkt talar för ett offentligt åtagande, trots de principiella argumenten mot, skulle inleda försök med under begränsad tid inleda kameraövervakning av särskilt brottsutsatta platser. Vi anser dock att ansvaret för själva övervakningen av kamerorna bör ligga på polisen, inte på kommunen. Kommunen kan möjligen bistå med att finansiera den tekniska utrustningen.

Samtidigt har den senaste teknikutvecklingen inneburit att kameror ständigt finns omkring oss. Genom mobiltelefonkameror och digitalkameror finns det idag ständigt kameror på allmänna platser. Det gör behovet av en permanent, offentligägd övervakning mindre. Vad som saknas är istället poliser som snabbt kan vara på plats när brott begås.

Stockholms stad kan på ett effektivt sätt bistå staten med brottsbekämpningen och tryggheten först när staten tar sitt fulla ansvar, vilket inte sker idag. Detta gör och att vi vill värna den personliga integriteten mot allt för stor offentlig insyn, gör att vi inte i dagsläget kan ställa oss bakom motionen.

Katarina-Sofia stadsdelsnämnd

Reservationen av ledamoten Patrik Holmberg (kd) är av följande lydelse.

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden beslutar att

1. Tjänsteutlåtandet utgör i huvudsak svar på remissen
2. Beslutet justeras omedelbart
3. Nämnden uttalar stöd för en försöksverksamhet med kommunalt huvudmannaskap
4. Samt därutöver anföra:

I motionen lyfts inrättandet av en bevakningscentral med just ett kommunalt huvudmannaskap fram. Argumenten för detta är flera. Bland annat menar vi att de resurser som polisen förfogar över är otillräckliga. Kristdemokraterna anser visserligen att det behövs mer poliser men besluten däröver förfogar en annan majoritet över i riksdagen. Tyvärr händer alltför lite på området men vi ser hellre ett ökat kommunalt initiativ när det gäller att skapa ordning och trygghet för medborgarna än att plånboken får styra med privata vaktbolag för de som har råd.

Vidare har kommunen med bland annat sina lokala brottsförebyggande råd visat på handlingskraft i ett viktigt trygghetsskapande arbete. Kristdemokraterna har också öppnat för tanken med ett mer decentraliserat styre av polisen då majoriteten av alla brott utgör problem som inte kräver en statligt styrd poliskår. En kommunal bevakningscentral kan vara ett steg i den riktningen.

Det särskilda uttalandet av ledamoten Margareta Björk m.fl (m) är av följande lydelse.

Trygghet på gator och torg är något fundamentalt i ett samhälle, vilket vi moderater alltid hävdar. Kameraövervakning av enskilda personer är då inte lösningen utan mera resurser måste till för att polisen ska kunna utöva sina befogenheter, bl a att röra sig och synas ute på gator och torg.

I dagens Stockholm kan man inte påstå att medborgarna känner sig trygga, eftersom den sittande regeringen inte anslår de medel som behövs för polisiärt arbete. Eftersom förvaltningens förslag är av trygghetsfrämjande åtgärdskaraktär, ställer vi oss bakom detta.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Reservationen av vice ordförande Mats G Nilsson m.fl. (m) är av följande lydelse.

Stadsdelsnämnden beslutar att som svar på remissen anföra följande:

Trygghet på gator och torg är fundamentalt i ett samhälle, vilket vi moderater alltid hävdar. Kameraövervakning av enskilda personer är dock inte en okomplicerad lösning. I första hand är brottsbekämpning och övervakning en statlig, polisiär uppgift, inte en kommunal. Kameraövervakning är dessutom förhållandevis personalkrävande. För att fungera effektivt måste bevakningscentralerna bemannas dygnet runt. Till det kommer tunga principiella argument om att garantera medborgarna ett skydd för den personliga integriteten och mot en allt för långtgående offentlig övervakning. Det bör därför utredas vidare om förslaget är förenligt med Sveriges grundlag.

För att komma tillrätta med brottslighet och öka tryggheten anser moderaterna att regeringen i första hand måste tillföra polis och rättsväsende mer resurser. Poliser ska vistas ute på gator och torg, inte inne bakom skrivbord. Sverige måste dessutom få ett påföljdssystem som fungerar och effektivt hindrar återfallsbrottslingar från att ständigt begå nya brott.

Kameraövervakning har dock visat sig vara förhållandevis effektivt för att öka tryggheten. Försök i bland annat Malmö på skolor och på Möllevångstorget har lett till positiva resultat. Den omfattande skadegörelsebrottsligheten som ofta drabbar skolor har minskat efter att kameraövervakning införts. Detta är skäl som starkt talar för ett offentligt åtagande, trots de principiella argumenten mot, skulle inleda försök med

under begränsad tid inleda kameraövervakning av särskilt brottsutsatta platser. Vi anser dock att ansvaret för själva övervakningen av kamerorna bör ligga på polisen, inte på kommunen. Kommunen kan möjligen bistå med att finansiera den tekniska utrustningen.

Samtidigt har den senaste teknikutvecklingen inneburit att kameror ständigt finns omkring oss. Genom mobiltelefonkameror och digitalkameror finns det idag ständigt kameror på allmänna platser. Det gör behovet av en permanent, offentligägd övervakning mindre. Vad som saknas är istället poliser som snabbt kan vara på plats när brott begås.

Stockholms stad kan på ett effektivt sätt bistå staten med brottsbekämpningen och tryggheten först när staten tar sitt fulla ansvar, vilket inte sker idag. Detta gör och att vi vill värna den personliga integriteten mot allt för stor offentlig insyn, gör att vi inte i dagsläget kan ställa oss bakom motionen.

Det särskilda uttalandet av ledamoten Birgitta Borg (kd) är av följande lydelse.

Beslut om att nyttja kameror för att motverka brott innebär att det allmänna väljer att prioritera trygghetsarbetet och utgör på sitt sätt ett intrång i människors integritet. En sådan åtgärd utgör i så fall ett val att prioritera det brottsförebyggande och brottsbekämpande arbetet framför att betona den personliga integriteten och förutsätter därför politiska beslut.

Det finns flera olika aspekter för förvaltningen att bedöma ur ett lokalt perspektiv. Hur ser den lokala brottsligheten och det övriga trygghetsskapande arbetet? Hur ser förvaltningen på att komplettera det förebyggande arbetet från socialtjänst och fritidsverksamhet med kameraövervakning? Hur kan kroglivet på Kungsholmen bli tryggare?

Staden ökar nu sitt brottsförebyggande arbete. Avsikten bör vara att kombinera åtgärder inom ungdoms- och fritidsverksamheten, skolarbetet och det sociala arbetet med opinionsmässigt och drogförebyggande arbete. Detta bör ske samtidigt som samarbetet med Polisen och frivilligorganisationerna intensifieras. Om hela samhället blir mera medvetet om att arbeta för att förebygga brott kan färre brott komma att begås och tryggheten ökar. Ökad kameraövervakning är ett komplement till andra åtgärder och bör inte bedömas isolerat. Det finns inga enskilda åtgärder som löser angelägna samhällsproblem.

Kameraövervakning ökar också den upplevda tryggheten i offentliga miljöer. Många äldre är oroliga över att drabbas av brottslighet, många kvinnor upplever oövakade miljöer i storstaden som otrygga. Därtill visar internationella exempel att kameraövervakning av brottsbelastade platser ökar upplarmningsprocenten. Av det skälet är staden nu också beredd att kräva ökad kameraövervakning vid de krogar som har sena öppettider.

Maria-Gamla stans stadsdelsnämnd

Reservationen av ledamöterna Jonas Nilsson (m), Gunnel Laufke (m) och Sonja Gräns (m) är av följande lydelse.

Vi anser att nämnden skulle beslutat

att åberopa faktaframställningen i förvaltningens tjänsteutlåtande och föreslå att kommunfullmäktige beslutar inrätta en kommunal bevakningscentral i Stockholms stad för samordning av kameraövervakning på utvalda offentliga platser.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Reservationen av tjänstgörande ordföranden Inge-Britt Lundin m.fl. (fp), ledamoten Sebastian Cederschiöld m.fl. (m) och tjänstgörande ersättaren Susanne Markebjer (kd) är av följande lydelse.

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden beslutar i enlighet med stadsdelsförvaltningens förslag.
2. Stadsdelsnämnden anför därutöver följande:

Beslut om att nyttja kameror för att motverka brott innebär att det allmänna väljer att prioritera trygghetsarbetet och utgör på sitt sätt ett intrång i människors integritet. En sådan åtgärd utgör i så fall ett val att prioritera det brottsförebyggande och brottsbekämpande arbetet framför att betona den personliga integriteten och förutsätter därför politiska beslut.

Det finns flera olika aspekter att bedöma ur ett lokalt perspektiv. Hur ser den lokala brottsligheten och det övriga trygghetsskapande arbetet ut? Hur ser förvaltningen på att komplettera det förebyggande arbetet från socialtjänst och fritidverksamhet med kameraövervakning? Hur kan kroglivet bli tryggare?

Staden ökar nu sitt brottsförebyggande arbete. Avsikten bör vara att kombinera åtgärder inom ungdoms- och fritidsverksamheten, skolarbetet och det sociala arbetet med opinionsmässigt och drogförebyggande arbete. Detta bör ske samtidigt som samarbetet med Polisen och frivilligorganisationerna intensifieras. Om hela samhället blir mera medvetet om att arbeta för att förebygga brott kan färre brott komma att begås och tryggheten ökar. Ökad kameraövervakning är ett komplement till andra åtgärder och bör inte bedömas isolerat. Det finns inga enskilda åtgärder som löser angelägna samhällsproblem.

Kameraövervakning ökar också den upplevda tryggheten i offentliga miljöer. Många äldre är oroliga över att drabbas av brottslighet, många kvinnor upplever oönskade miljöer i storstaden som otrygga. Därtill visar internationella exempel att ka-

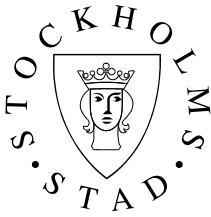
meraövervakning av brottsbelastade platser ökar uppklärningsprocenten. Av det skälet är staden nu också beredd att kräva ökad kameraövervakning vid de krogar som har sena öppettider.

Östermalms stadsdelsnämnd

Det särskilda uttalandet av vice ordföranden Helena Bonnier m fl (m) är av följande lydelse.

Trygghet på gator och torg är något fundamentalt i ett samhälle, vilket vi moderater alltid hävdar. Kameraövervakning av enskilda personer är då inte lösningen utan mera resurser måste till för att polisen ska kunna utöva sina befogenheter, bl a att röra sig och synas ute på gator och torg.

I dagens Stockholm kan man inte påstå att medborgarna känner sig trygga, eftersom den sittande regeringen inte anslår de medel som behövs för polisiärt arbete. Eftersom förvaltningens förslag är av trygghetsfrämjande åtgärdskaraktär, ställer vi oss bakom detta.



KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2005:9

2005:9

Motion av Fredrik Wallén och Göran Holmström (båda kd) om gemensam bevakningscentral för kameraövervakning vid brottsutsatta platser

Hela samhället måste samverka för att skapa ett tryggt samhälle och tränga tillbaka brottsligheten. Vid olika former av brottsförebyggande arbete visar det sig ofta att kommunerna är mycket lämpliga som samordnare och initiativtagare till olika slags brottsförebyggande arbete. I Stockholms stad visar detta sig bl.a. genom att många stadsdelsnämnder valt att starta lokala brottsförebyggande råd. I ett hårdare och otryggare samhällsklimat där den statliga polisen allt oftare inte räcker till är det dock viktigt att kommunerna hittar vägar att genomföra även konkreta brottsförebyggande- och trygghetsskapande åtgärder. En sådan åtgärd som Stockholms stad borde genomföra är en, via en central bevakningscentral, samordnad kameraövervakning av stadens mest brottsbelastade och otrygga offentliga platser.

Systemet borde byggas upp så att övervakningskameror sätts upp på de platser där de bäst behövs. Det vill säga de platser där flest brott begås och människor känner sig mest otrygga. Informationen från alla kameror skulle samlas till en kommunal bevakningscentral som är bemannad dygnet runt. Ifrån den centralen kan sedan polis, räddningstjänst, ordningsvakter med flera få säker information och sekundsnabba larm när man behöver skicka hjälp till pågående händelser på de övervakade platserna. Modern övervakningsteknik medger att en bevakningscentral lätt skulle kunna kontrollera övervakningskameror i stor mängd varsomhelst i staden.

Det ingrepp i den personliga integriteten på vissa platser som kameraövervakning naturligtvis innebär måste vägas mot fördelen med en tryggare och säkrare stadsmiljö. Det vore dock underligt om vi i en stad där privata affärer, banker, inomhuscentrum och restaurangentréer kan få tillstånd till kamera-

övervakning inte bör pröva samma metod att skapa trygghet även i vissa parker, utomhuscentrum och på andra offentliga platser som är förknippade med frekvent brottslighet. Det är lätt att genom skyltning upplysa om kamerorna i de bevakade områdena. Skyltar som upplyser om att ett område är kameraövervakat har dessutom visat sig vara brottsförebyggande i sig.

Systemet med en gemensam bevakningscentral för kameraövervakning i en storstad är, bland annat, prövad med gott resultat i London. Vi anser att det finns behov av ett motsvarande sådant system här i Stockholm och att vinster i säkerhet och trygghet skulle kunna bli mycket stora. En lämplig start för den presumtiva "Kameraövervakningscentral Stockholm" skulle vara att välja ut de 5-6 mest belastade offentliga platserna i innerstaden för bevakning. När systemet etablerats skulle sedan antalet platser som övervakas anpassas efter situationen i olika delar av staden. Allt prioriterat med utgångspunkt i befintlig brottstatistik samt samverkan med polis, lokala brottsförebyggande råd och andra goda krafter i det civila samhället.

Vi föreslår därför kommunfullmäktige besluta

att inrätta en kommunal bevakningscentral i Stockholms stad för samordning av kameraövervakning på utvalda offentliga platser.

Stockholm den 21 februari 2005

Fredrik Wallén

Göran Holmström